

MIJN POËTISCHE JAREN

Ward Ruyslinck

Mijmeringen als bijdrage voor een tentoonstellingscatalogus
in reactie op de brief van Hugo Brems van 14 januari 1988.

Toen ik in 1949 als kandidaat-filoloog in de cursus Middelnederlandse letterkunde van prof. Frank Baur met de Beatrijslegende kennis maakte en daarin de regels las ‘Van dichten comt mi cleine bate. Die liede raden mi dat ict late ende minen sin niet en vertare’, had ik daar de nodige lessen uit moeten trekken en mijn debutantenlied aan de wilgen hangen.

Maar als je 20 bent trek je nog geen wijze lessen; de wereld ligt aan je voeten en de Helicon is met een paar lenige sprongen te beklimmen. Ik had als dichter enkele prille succesjes geoogst die me het hoofd op hol joegen. Jozef Mariman, hoofdredacteur en uitgever van *Het Daghet*, had in 1947 een van mijn liefdesgedichten in de trant van Van de Woestijne waardig bevonden voor publicatie in dit ‘Letterkundig Tijdschrift voor Jongeren’, en in 1949 verzocht hij me zelf enkele gedichten uit de cyclus *In memoriam fratris*, verschenen in eigen beheer, te mogen opnemen. Daar zag ik de aansporing in die ik nodig had om nog meer alexandrijnen te produceren. In datzelfde jaar, in 1949, slaagde ik erin aan *Nieuwe Stemmen*, het vijf jaar eerder gestichte ‘Tijdschrift voor de jongere intellectuelen’, mijn medewerking op te dringen met de van een tekstkritisch commentaar voorziene publicatie van een jeugdbrief van Karel Van de Woestijne, die ik in het privé-archief van mijn ‘kotbaas’ in de Gentse Ottogracht had ontdekt. Op aandringen van de dichter Lieven Rens, een van de redacteurs van *Nieuwe Stemmen*, zou ik ook in 1950 en 1951 met eigen poëtische bijdragen mijn medewerking voortzetten aan dit ondubbelzinnig Vlaams-christelijke tijdschrift, dat een forum wilde zijn ‘voor een jonge, Vlaamse, katholieke elite’. Ik zag er op dat moment, toen de breuk met mijn eigen katholiek verleden zich nog niet helemaal voltrokken had, hoegenaamd geen graten in me te conformeren aan een literaire groep die, zoals Rens me in april 1952 schriftelijk liet weten, bezielde was met ‘de geest van christelijke heropstanding en van gezond dichterschap’. Het maakte niets uit; als jong dichter, hunkerend naar zelfbevestiging en worstelend met zelfexpressie, ben je dankbaar voor elke kans die je geboden wordt. Toen Albert Westerlinck me in 1955 de kans bood om het gedicht ‘De laatste kinderdroom’ te publiceren in *Dietsche Warande en Belfort*, de gezaghebbende culturele spreekbuis van katholiek Vlaanderen, heb ik die kans ook gretig aangegrepen. Medewerken aan *Dietsche Warande en Belfort* gold immers, en geldt waarschijnlijk nog steeds, als een brevet van bekwaamheid voor jonge dichters en schrijvers.

In 1951 debuteerde ik ‘officieel’ met de dichtbundel *De citer van Tijn*. Via Pieter Aerts, die eveneens tot de medewerkers van *Het Daghet* en *Nieuwe Stemmen* behoorde en die ik op de Poëziedagen in Merendree persoonlijk had leren kennen, kwam ik in contact met Marcel Polfliet, secretaris van de Aarschotse Kunstkamer en uitgever van de literaire reeks ‘Galerij der Jongeren’. Deze Nederokkerzeelse sjacheraar in literatuur was behalve een bedrijvige talentscout ook een gehaaide zakenman. Uit mijn uitvoerige correspondentie met hem blijkt dat hij me moeiteloos ertoe wist over te halen om honderd exemplaren – dit is nagenoeg de halve oplaag – van mijn eigen *Citer* in te kopen, en er ook nog in slaagde me het gevoel te geven dat hij me een dienst bewees. Ook mijn volgende bundels, *Het huis onder de beuken* (1952) en *De essentie van het zwijgen* (1953), werden tegen min of meer dezelfde voorwaarden, zij het met enige korting op de factuurprijs, in de ‘Galerij’ uitgegeven.

De Aarschotse Kunstkamer, waarin Polfliet als het administratieve en technische brein fungeerde, was overigens het nogal dilettantische voortbrengsel van enkele bevlogen,

artistieke zondagskinderen, die elkaar toevallig in een bruine kroeg schenen te zijn tegengekomen. De voorzitter ervan was de musicus George Follman, die ook vandaag nog in het muziekonderwijs rondscharrelt, en het ondervoorzitterschap was toevertrouwd aan August Paessens, een gepensioneerde legeradjutant die in zijn vrije tijd schilderde en die begin 1952, na een coup in het bestuur, tot het voorzitterschap omhoog dwarrelde.

De AKK, zoals ze door de insiders werd genoemd, schreef ook prijsvragen uit. In 1955 werd mijn episch gedicht *Fanaal in de mist* bekroond door een jury, waarvan ook mijn vriend en 'rivaal' Pieter Aerts deel uitmaakte.¹ 'Hoed af' complimenteerde de heer Polfliet me in een gulle brief, waarin hij me meteen ook maar liet weten dat hij geen geld had om het bekroonde werk uit te geven. Daarop deserteerde ik naar de uitgeverij Die Poorte, die in 1956 mijn *Fanaal* in haar poëziewerks opnam. Ook nu weer moest ik me ertoe verbinden één derde van de oplaag, die uit 220 exemplaren bestond, zelf aan vrienden en kennissen te slijten. In die periode hebben veel vrienden me de rug toegekeerd.

Toen in 1957 bij Manteau mijn prozadebuut *De ontaarde slapers* verscheen, dat zowel in Vlaanderen als in Nederland geestdriftige reacties uitlokte, achtte de heer Polfliet het ogenblik aangebroken om zijn hoed op te houden. In een kwaadaardig stukje in de *Parochiebladen* van 25 augustus 1957 brak hij mijn roman tot op de grond af.

(Uit mijn persoonlijk archief.)

Voor familie, vrienden en kennissen had Raymond De Belser bestelkaarten voor *Fanaal in de mist* laten drukken:

<p>BESTELKAART VOOR BOEKEN</p> <p style="text-align: center;">F 0,20</p> <p>De heer R. DE BELSER</p> <p>Heirbaan 352</p> <p><u>MORTSEL / ANTW.</u></p>	<p>WARD RUYSLINCK</p> <p style="text-align: center;">FANAAL IN DE MIST</p> <p style="text-align: center;"><i>Het epos van een paria</i></p> <p>Het feit dat de epiek een tijdens de laatste decennia verwaarloosd en min of meer uit de belangstelling verdwenen genre geworden is, heeft de auteur van <i>Fanaal in de Mist</i> er niet van afschrikt een alleszins lofwaardige poging tot hernieuwing te ondernemen. Geschreven in zesvoetige alexandrijnen, en dus klassiek naar de vorm, behandelt dit epos toch een zeer modern gegeven: de eenzame strijd van een enkeling tegen de apocalyptische verschrikkingen van het nucleair tijdperk; de machteloze en nutteloze heldhaftigheid van de pacifist, wiens geweten in opstand komt tegen de groeiende agressieve waanzin der werelddelen en tegen de uitwassen ervan: het militarisme, de bewapeningsfurie, de miskenning van de rechten van het individu. Evenals de <i>Moede Soldaat</i> van Jan H. Eekhout wil hij „slapen gaan, ginds, ergens bij de wegen, en geen soldaat meer zijn”.</p>
<p>Aan deze wanhopige strijd gaat hij, de paria, ten onder — hij is de naamloze, het symbool van het menselijk geweten. Ruyslinck, die met zijn lyriek de vuurproef der kritiek op zeer bevredigende wijze heeft doorstaan, heeft ons met dit episch werk, dat in 1955 bekroond werd met de poëzieprijs der Algemene Kunstkamer, niets minder dan een verrassing voorbehouden. Sommigen zullen beweren dat deze poëzie pessimistisch is, en mogelijk hebben zij gelijk, maar niemand zal kunnen ontkennen dat er een diepe ontroerende kracht van uitgaat die zowel door de stijlmiddelen als door het onderwerp wordt gewekt.</p> <p style="text-align: center;">Genummerde uitgave 44 biz. — Ing. F 50.—</p> <p>DIE POORTE / ANTWERPEN</p>	<p>Ondergetekende (naam en adres):</p> <p>..... wenst te ontvangen:</p> <p style="text-align: center;">WARD RUYSLINCK</p> <p style="text-align: center;">FANAAL IN DE MIST</p> <p style="text-align: center;">HET EPOS VAN EEN PARIJA</p> <p>..... ex(x). ingenaaid, tegen F 50.— per ex.</p> <p>* door bemiddeling van boekhandel:</p> <p>* rechtstreeks van de uitgever mits storting van F..... op postrekening nr. 2977 78 van Uitg. Die Poorte, te Antwerpen.</p> <p style="text-align: right;">Datum</p> <p style="text-align: right;">Handtekening,</p> <p>* Het onnodige schrappen.</p>

¹ Het werk van de laureaat van de prijsvraag zou worden uitgegeven, zoals in voorgaande jaren was gebeurd. (Zie de laureaat van 1952, *Pieter Aerts, het getemperd staal*.)